

Okruh problémů ke zkouškám z předmětu „Teorie a praxe mezinárodních vztahů“

1. Středověká Evropa a faktory její přeměny v moderní systém mezinárodních vztahů.
2. Charakteristika vestfálského míru a jeho význam pro vznik moderního systému mezinárodních vztahů.
3. Vznik moderního systému států - koncepce státního zájmu a mocenské rovnováhy.
4. Základní charakteristika období „evropského koncertu mocností“ a nových prvků systému mezinárodních vztahů (koordinace politiky, otázka legitimacy, ideologická solidarita, úloha balancéra).
5. Důsledky vzniku sjednoceného Německa na evropskou diplomacii a na vznik bipolárního uspořádání v Evropě (Realpolitik, Weltpolitik).
6. Základní změny v charakteru nového bipolárního uspořádání a jejich důsledek na vznik první světové války.
7. Charakteristika mírového uspořádání po první světové válce a jeho slabiny.
8. Místo sovětského Ruska v systému mezinárodních vztahů v meziválečném období a sovětsko-německý pakt o neútočení.
9. Rozdílné názory na poválečné uspořádání světa a jejich střet na jaltské a postupimské konferenci.
10. Základní charakteristiky fenoménu „studená válka“ a příčiny jejího vzniku.
11. Rooseveltovo hodnocení Sovětského svazu po druhé světové válce a jeho kritika (jaltské a řížské axiomy).
12. Analýza zdrojů sovětského chování G. Kennana a podstata jeho koncepce „zadržování a změny“
13. Základní teze Trumanovy doktríny a její kritika v USA.
14. Německá otázka a její řešení v období studené války (první a druhá berlínská krize).
15. Korejská válka - základní politické a vojensko-strategické chyby v procesu rozhodování obou stran, její výsledky a důsledky pro vývoj mezinárodních vztahů.
16. Kubánská raketová krize – příčiny vzniku, průběh a její dopad na další vývoj mezinárodních vztahů.
17. Historie vzniku války v Indočíně a nárůstu americké angažovanosti, její průběh války a výsledky.
18. Cíle a limity americké angažovanosti ve válce ve Vietnamu a hlavní kritické závěry pro americkou zahraniční politiku (H. Kissinger, MacNamara).
19. Základní prvky Nixonovy koncepce „uvolňování napětí“ a její odlišnosti od politiky předchozích amerických administrativ.
20. „Trojúhelníková strategie“ H. Kissingera – její základní idea a konkrétní cíle americké a čínské strany v politice vzájemného sblížení v 70. letech.

21. Proces uvolňování napětí v Evropě – podmínky vzniku, charakteristika a hlavní výsledky Závěrečného aktu helsinské konference.
22. Příčiny vzniku etapy „druhé“ studené války a charakteristika politiky J. Cartera a R. Reagana.
23. Změny v pojetí sovětské zahraniční politiky a procesu odzbrojení po nástupu M. Gorbačova a jejich vliv na ukončení studené války.
24. Historie vzniku „izolacionismu“ a „intervencionismu“ v americké zahraniční politice a jejich hlavní představitelé.
25. Základní historické, politické a náboženské motivy amerického vidění sebe samotného a okolního světa.
26. Základní aspekty současné strategické koncepce Spojených států na základě analýzy „Národní bezpečnostní strategie USA“ (2002).
27. Historické, kulturní a politicko-psychologické faktory utvářející fenomén Ruska.
28. Rozpad sovětského impéria v 90. letech a jeho odraz v ruské zahraniční politice.
29. Základní změny v ruské zahraniční politice po nástupu V. Putina a po nástupu D. Medveděva.
30. Hlavní problémy Ruska na jeho cestě k demokracii a kapitalismu.
31. Vznik islámu a charakteristika s ním spojených základních pojmů (sunnité, šíité, šaría)
32. Pojem „džihád“ a jeho rozporný výklad v islámském světě.
33. Podstata islámského fundamentalismu, hlavní zdroje a prvky „islamismu“.
34. Základní geografická a politická charakteristika států islámského světa.
35. Základní charakteristika pojmu „terorismus“, jeho tři rozdílné politické zdroje a z toho vyplývající rozdílné metody boje proti němu.
36. Specifika islámského terorismu a hlavní stereotypy v jeho hodnocení.
37. Hlavní problémy realizace americké strategie „války proti terorismu“ a strategie „rozšiřování demokracie“.
38. Hlavní historické mezníky izraelsko-palestinského konfliktu a jeho specifika.
39. Hlavní problémy mírového řešení konfliktu a komplikovanost jejich řešení.
40. Místo zahraniční politiky USA ve vývoji konfliktu a jeho řešení.